

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

І ВСЕУКРАЇНСЬКІ
ПРОКОПЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ
«ОСВІТА ЗБЕРЕЖЕ УКРАЇНУ»

Формування професійних компетентностей в нових реаліях

Ольга Баніт

Доктор педагогічних наук,
старший дослідник
провідний науковий
співробітник відділу андрагогіки
ІПООД імені Івана Зязюна
НАПН України

10 ЧЕРВНЯ 2022
РОКУ

м. Харків

РЕАЛІЇ ХХ ст.

Світ SPOD

XX ст.

S steady (стійкий)

P predictable (передбачуваний)

O ordinary (простий)

D definite (визначений)

Компетентності

Освіта на все життя

Спеціальність у межах:
сільське господарство,
промисловість,
освіта/медицина/культура
а/мистецтво

Один запис у трудовій книжці

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Світ VUCA

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Світ VUCA

VUCA

Volatility

Uncertainty

Complexity

Ambiguity

VUCA
PRIME

Vision
(бачення)

Understanding
(розуміння)

Clarity
(ясність)

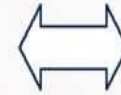

Agility
(швидкість)

Компетентності

Навички

М'ЯКІ
(soft skills)

ТВЕРДІ
(hard skills)

у 2015

1. Вирішення комплексних проблем
2. Взаємодія з іншими
3. Вміння керувати людьми
4. Критичне мислення
5. Вміння проводити переговори
6. Контроль якості
7. Орієнтація на клієнта
8. Вміння приймати рішення
9. Активно слухати
10. Креативність

у 2020

1. Вирішення комплексних завдань
2. Критичне мислення
3. Креативність
4. Вміння керувати людьми
5. Взаємодія з людьми
6. Емоційний інтелект
7. Вміння приймати рішення
8. Орієнтація на клієнта
9. Вміння вести переговори
10. Гнучкість мислення

Боб Йохансен (Інститут майбутнього, США)

Рейтинг 10 навичок
Всесвітній економічний форум у Давосі

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Світ VUCA

VUCA

Volatility

Uncertainty

Complexity

Ambiguity

VUCA
PRIME

Vision

(бачення)

Understanding

(розуміння)

Clarity

(ясність)

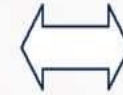
Agility

(швидкість)

Компетентності

Навички

М'ЯКІ
(soft skills)

ТВЕРДІ
(hard skills)

НАЙБІЛЬШ ПОТРІБНІ НАВИЧКИ 2020 РОКУ

«М'ЯКІ»
(SOFT)
НАВИЧКИ

- Креативність
- Вміння переконувати
- Співпраця
- Здатність адаптуватися
- Емоційний інтелект

«ТВЕРДІ»
(HARD)
НАВИЧКИ

- Блокчейн
- Хмарні обчислення
- Аналітичне мислення
- UX дизайн
- Аналіз бізнесу
- Партнерський маркетинг
- Продажі
- Наукові обчислення
- Створення відео

Боб Йохансен (Інститут майбутнього, США)

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Світ VUCA

VUCA

Volatility

Uncertainty

Complexity

Ambiguity

VUCA
PRIME

Vision

(бачення)

Understanding

(розуміння)

Clarity

(ясність)

Agility

(швидкість)

Компетентності

Рамкова програма оновлених
ключових компетентностей
для навчання протягом життя

Боб Йохансен (Інститут майбутнього, США)

2000-2020

17 січня 2018 року

Європейський парламент і Рада Європейського Союзу

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Світ VANI

B Brittle – крихкий

A Anxious – тривожний

N Nonlinear – нелінійний

I Incomprehensible – незбагненний

Джеймс Кашіо (Інститут майбутнього, США)

«Перед обличчям епохи хаосу»

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Світ VANI

V Brittle – крихкий

A Anxious – тривожний

N Nonlinear – нелінійний

I Incomprehensible –
незбагненний

Джеймс Кашю (Інститут майбутнього, США)
«Перед обличчям епохи хаосу»

Компетентності

1 build up – перебудова

2 attentiveness – уважність

3 non-dogmatic – креативність

4 intuitive – інтуїція

Насім Талеб
професор Нью-Йоркського університету (США)

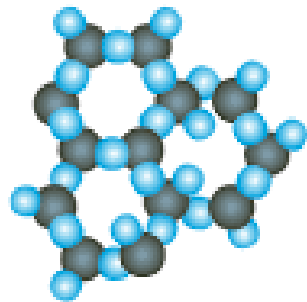

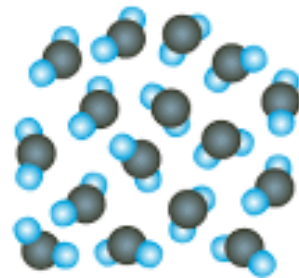
ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

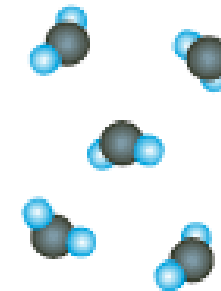
Світ SPOD

Світ VUCA

Світ BANI

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

НОВІ РЕАЛІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

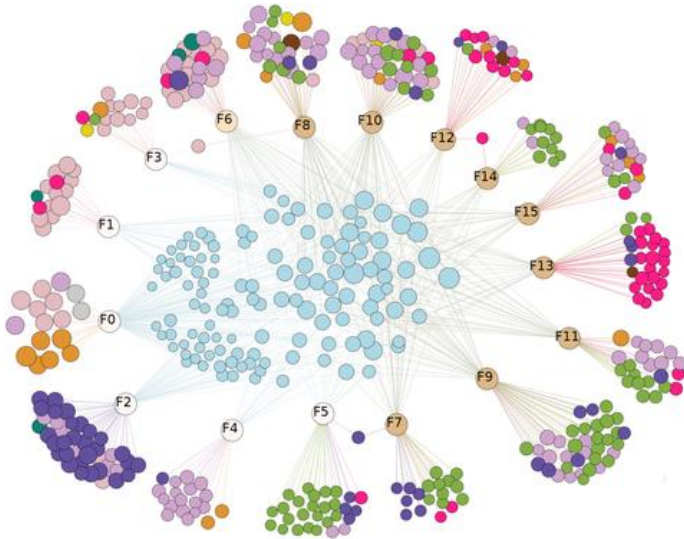
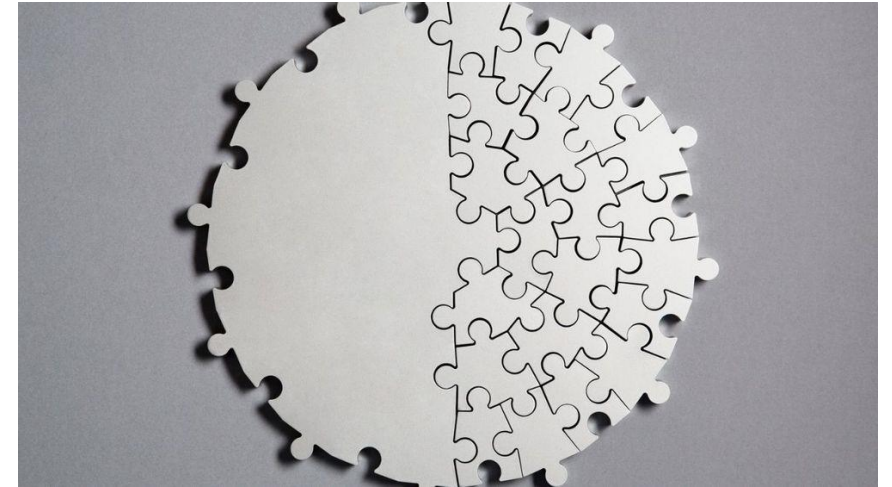

Світ BANI

перспективи

трансформації

нові реалії

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Світ VANI в Україні

В Крихкий – війна

А Тривожний – страх

Н Нелінійний – що буде завтра???

І Незбагненний – чому???

НАСТРОЇ
БЛАКИТНИХ КОМІРЦІВ

OLX

29%

Продовжили
працювати в
Україні під час війни

75%

з них зберегли роботу,
яку мали ще до війни

ХОЧУТЬ ЗМІНИТИ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

63%

Відкриті до навчання від роботодавця

16%

Готові навчатись самостійно/за власний кошт

13%

Готові перевчитися через центр зайнятості

За даними онлайн-опитування 3 тис. робітничих спеціалістів
OLX Робота, травень 2022

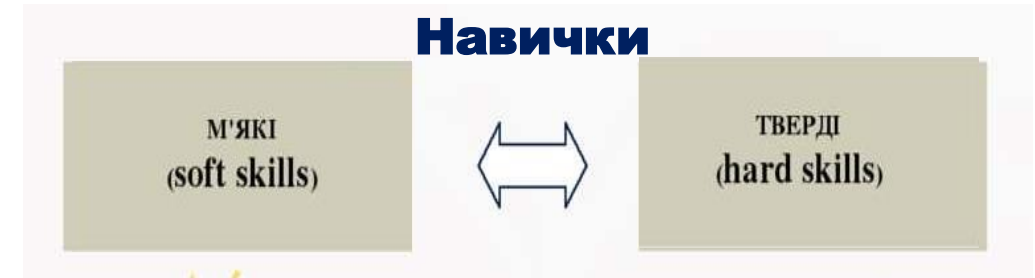

УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Світ VANI в Україні

Компетентності

Будівельники,
проектувальники,
архітектори,
дизайнери
інженери,
військові, поліція,
менеджери,
маркетологи
програмісти,
психологи, лікарі

УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ – ЯКІ КОМПЕТЕНТНОСТІ?

Компетентності

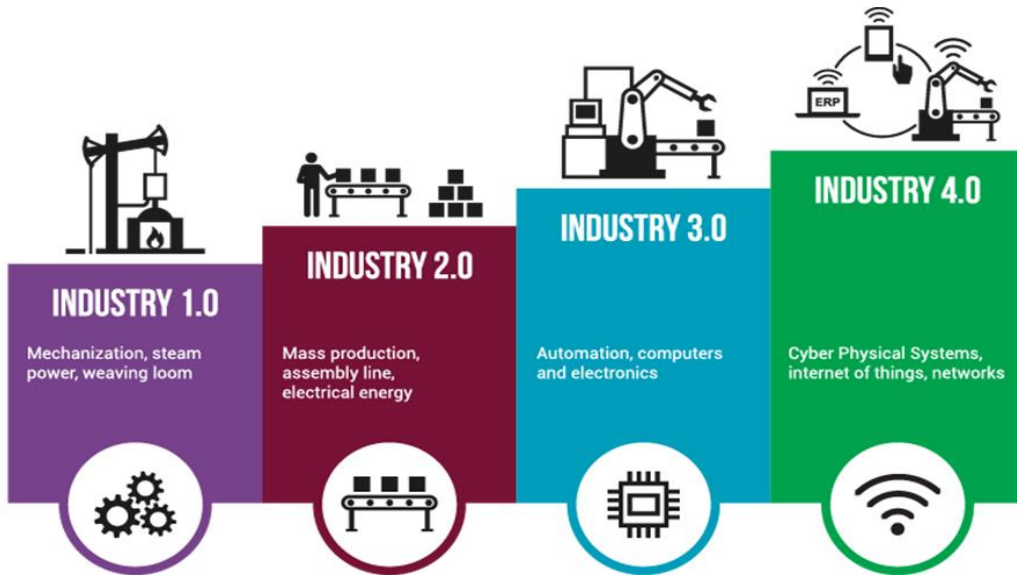
Bar-On R. Emotional and social intelligence: Insights from the Emotional Quotient Inventory / R. Bar-On / J.D.A. Parker (eds.) // Handbook of emotional intelligence. San Francisco : Jossey-Bass, 2000. – P. 363–388.

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Промислові революції

2017. Засідання Всесвітнього економічного форуму

2011 рік. Промислова виставка в Ганновері (Німеччина)

2015. Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios.
Mario Hermann, Tobias Pentek, Boris Otto

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Атоматизація/роботизація

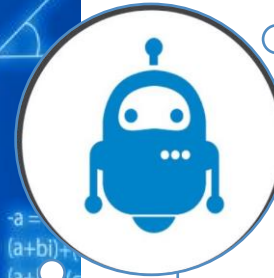
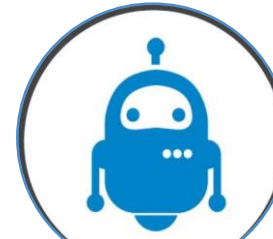
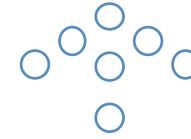
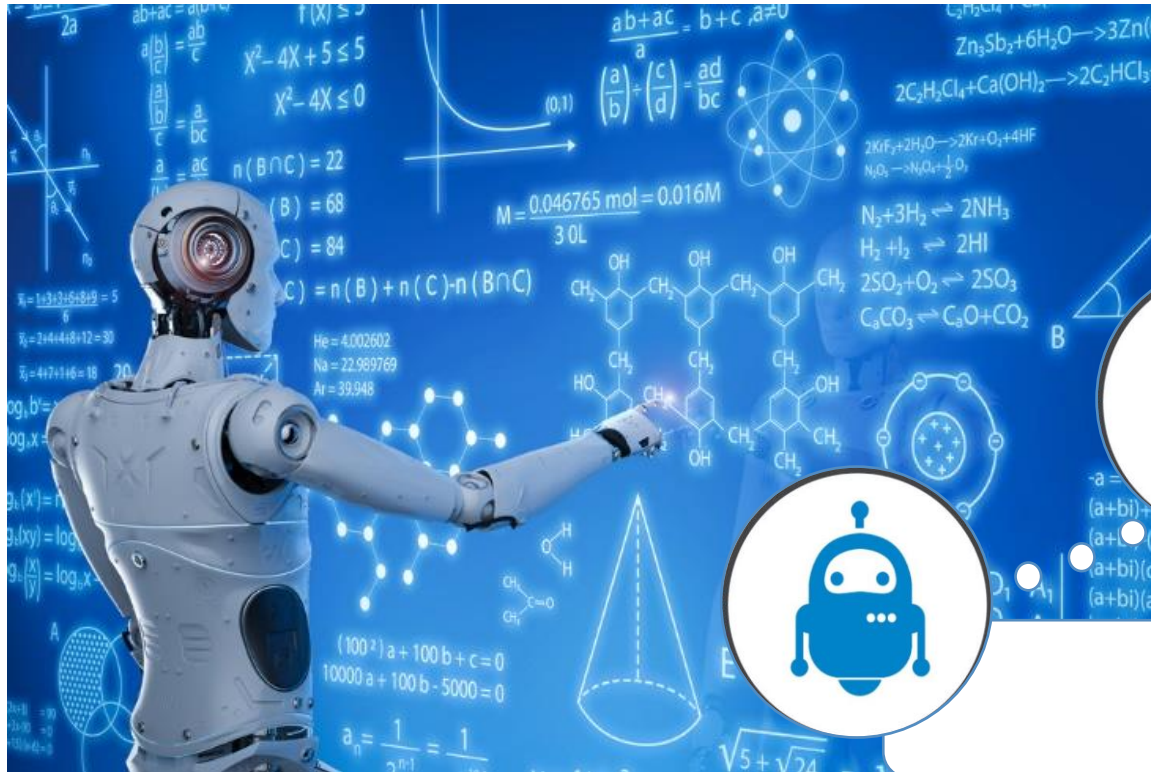
Де робот може замінити людину
він рано чи пізно її замінить

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

П'ята промислова революція

Нові професії

- Які професії вже починають зникати?
- <https://kudapostupat.ua/iaki-profesii-znyknut-cherez-10>
- Які професії зникнуть через 10 років?
- http://tvoemisto.tv/news/yaki_profesii_znyknut_cherez_10_rokiv_75730.html
- Які професії зникнуть в найближчому майбутньому
- <https://znaj.ua/popcorn/215869-ci-profesiji-nazavzhdi-zniknut-vzhe-za-paru-rokiv-sotni-tisyach-lyudey-opinilisya-v-zoni-riziku>
- Змінюйся або помри. До 2030 року зникне півсотні професій
- <https://glavcom.ua/publications/zminyuysya-abo-pomri-do-2030-roku-znikne-pivsotni-profesiy-natomist-zyavlyatsya-186-novih-520807.html>
- Машина витісняють людей: які професії будуть затребувані, а які зникнуть в найближчому майбутньому
- <https://ukranews.com/ua/news/658469-profesiyi-majbutnogo-na-kogo-vchytysya-shhob-maty-robotu-v-najblyzhchomu-majbutnomu>

Вимирання професій

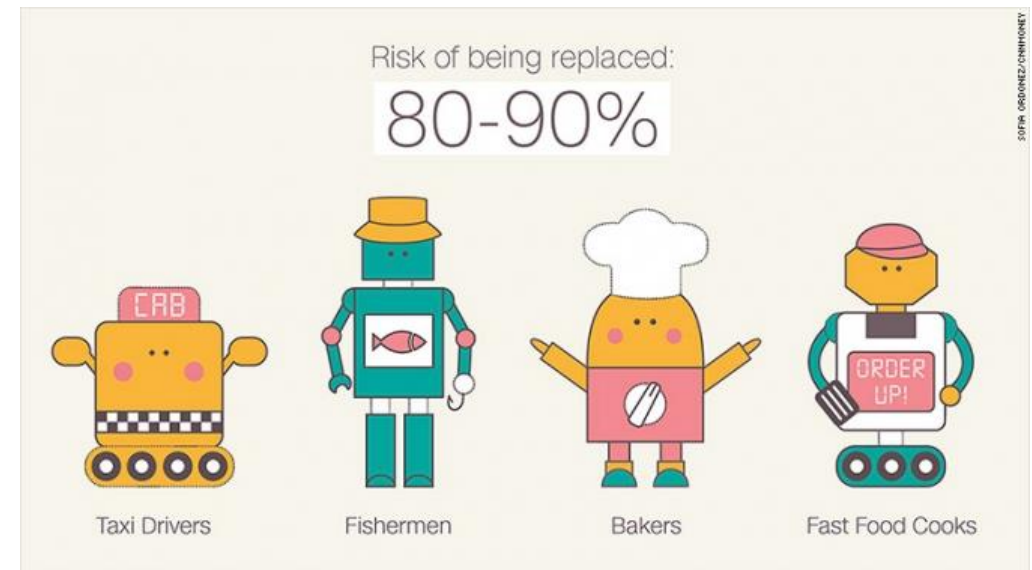
- за останні 100 років понад 600 професій зникли, ще 1000 кардинально змінилися:
- каменярі;
- льодопили;
- щуролови;
- бурлаки;
- ліхтарники;
- бакенщики;
- люди-будильники
- пілоти дирижаблів
- телефоністки та ін.

Які професії зникнуть?

- Рутинна праця на фабриках і заводах, на будівництві
- Телефонний оператор / оператор кол-центру
- Бібліотекар, документознавець і архіваріус
- Стенографіст / розшифровувач
- Бухгалтер
- Журналіст, репортер
- Спортивний суддя
- Перекладач
- Юрист
- Турагент
- Диспетчер таксі
- Водій таксі
- Касир

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Які професії замінять роботи?

- Кур'єр / листоноша
- Безпілотний фургон
+ робот-кур'єр
- Робот-поліцейський
- Диктор новин
- Робот-священник
- Робот - асистент вчителя

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Які професії залишаться?

Творчі
професії
МИТЦІ
МУЗИКАНТИ

Науковці
Дослідники

Керівники
Підприємці

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Освіта залишиться?

Ігровикладач

Розробник
освітніх
траєкторій

Координатор
освітніх
онлайн
платформ

Тренер із
майнд-
фітнесу

Організатор
проектного
навчання

Освіта дорослих

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Онлайн-професії

продюсер
онлайн-школи

проджект-
менеджер
освітніх
курсів

розробник/дизайнер
онлайн-курсів

методист онлайн-школи

розробник програмного забезпечення

За якими професіями майбутнє?

МЕДИЦИНА

ІТ Медик
Мережевий лікар
Експерт із персоніфікованої медицини
Архітектор медичного обладнання
Оператор медичних роботів
Проектант життя медичних закладів
Спеціаліст із кіберпротезування
Оператор медичних роботів
Консультант із здорового способу життя

ЕНЕРГЕТИКА

Альтернативна енергетика
нові типи генерації енергії:
енергія тіла,
збір енергії з міських
поверхонь,
рекуперація енергії.
Спеціаліст із локальних
систем енергопостачання
Проектант
енергонакопичувальних
пристроїв
Дизайнер портативних
пристроїв (одяг, взуття тощо)
Проектант систем рекуперації
Метеоенергетик

ТРАНСПОРТ

Оператор автоматизованих
транспортних систем
Проектувальник «розумних»
доріг
Проектувальник композитних
конструкцій
Проектувальник
інтермодальних транспортних
вузлів
Проектувальник інтерфейсів
безпіотної авіації
Інженер із безпеки
транспортних мереж
Менеджер з космотуризму

БІОТЕХНОЛОГІЇ

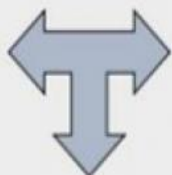
Урбаніст-еколог
Архітектор живих систем
Системний біотехнолог
СІТІ-фермер
Біофармаколог
ГМО-агроном

Нові професії – нові компетентності

Ринок праці України цінує поєднання навичок

Працівники є більш успішними при наявності кращих ...

Роботодавці шукають...

Пізнавальні навички більш високого порядку

Соціально-емоційні навички

Технічні навички

Вирішення проблем	Контроль (вміння управляти собою)	Обчислення і програмування
Комунікація	Стійкість (опір стресу і наполегливість)	Знання ринків і законів
Творче і критичне мислення	Етика	Навички продажу
Управління часом	Мотивація досягнень (цілеспрямованість і мотивація вчитися)	Проектування (дизайн)
Навчання	Робота в команді	Водіння автомобіля

Що повинен вміти спеціаліст майбутнього

1 Бути крос-функціональним - працювати на стику професій

2 Вміти працювати віддалено

3 Бути big data - вміти збирати і використовувати великий об'єм інформації

4 Навчатись протягом усього життя

5 Бути "універсальним солдатом": знати декілька мов, вміти творчо мислити, бути soft skills - вміти терпеливо, доброзичливо досягати мети

Істочники: Міжнародний кадровий портал HeadHunter Ukraine

6 Бути готовим перенавчатись усе життя

7 Знати основи ІТ-технологій

8 Бути готовим змінити до 10 професій

9 Бути здібним до науково-природничих дисциплін та політехнічності

10 Бути готовим до крос-культурних переміщень - працювати в різних країнах у зв'язку з глобалізацією

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Онлайн-платформи

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Українські онлайн-платформи

**ED
ERA**

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Формальна, неформальна, інформальна освіта

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ імені ІВАНА ЗЯЗЮНА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

- Освітня програма
- підвищення кваліфікації (150 год)
- Стажування (108 год)

Ліцензія

Наказ МОН
№ 41-л від
11.01.2019

- Цільова аудиторія:
- наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники

Очно-дистанційна форма навчання

Свідоцтво державного зразка

Викладачі

